

1.UVOD

Termin terorizam upotrebljava se najčešće da označi smišljenu upotrebu različitih oblika nezakonitog nasilja ili prijetnji nezakonitim nasiljem zbog usađivanja straha, sa ciljem da se neka vlast ili društvo zastraši, da bi se na taj način mogli postići ciljevi koji su najčešće politički, vjerski ili ideološki. Na osnovu proučavane literature možemo istaći da je terorizam prisutan u društvima, praktično od kad su se u civilizaciji počeli javljati prvi oblici društveno - političkih uređenja, pa sve do dana današnjeg.

Bitno je istaći da su se oblici terorizma mjenjali godinama kao i sredstva kojima se izvršavaju teroristički napadi. Na osnovu provedenog istraživanja, možemo zaključiti da je sam pojam teror prvi put upotrebljen u vrijeme francuske građanske revolucije da bih se ukazalo na opšte stanje straha koje je namjerno stvoreno u političke svrhe. Proučavajući dostupnu literaturu, došli smo do spoznaja da terorizam kao negativna društvena pojava ima nekoliko karakteristika koje ga čine društveno opasnim, a to su:

- različiti oblici nasilja;
- upotreba i primjena sile;
- politički organizovan;
- strah;
- teror;
- prijetnje;
- očekivana reakcija i psihološki učinak;
- često postoji nejasna povezanost između ciljeva i žrtava terorizma;
- terorizam predstavlja namjernu, planiranu, sistematsku, organizovanu akciju;
- vid ili način borbe;

- terorizam ima određenu strategiju i
- terorizam ima taktiku.

Danas u periodu globalizacije, modernizacije, i sve veće upotrebe modernih računarskih sistema, svijet ima više mogućnosti da sazna sve informacije i detalje o bilo kom terorističkom aktu i činu. Bitno je istaći da mediji posjeduju veliku mogućnost da odrede kojoj će temi dati prioritet i koja tema i kroz kakvu će se prizmu posmatrati, pa samim tim i na koji način i iz kojeg ugla će se posmatrati sve učestaliji teroristički napadi širom svijeta.

Iz proučavane literature vidimo da se najčešće, različitim terorističkim akcijama pojedinih organizacija želi i pokušava skrenuti pažnja na probleme tih grupa i frakcija, a najbolji način za postizanje tih ciljeva, svakako je izazivanje straha, napad, ili uzimanje ciljanih nedužnih žrtava terorističkim akcijama, zatim različiti oblici nasilja koji su prisutni danas sve više u cijelom svijetu i koji čine top temu medija širom svijeta.

Istraživanje je pokazalo da baš zbog stalnog medijskog izvještavanja terorizam postaje osnova za uspjeh terorista, koji na taj način što izazivaju javni strah zapravo, pokušavaju da skrenu pažnju na svoje ciljeve. Bitno je da napomenemo da kada je riječ o osnovnim uzrocima terorizma, iz proučavane literature vidimo da se oni mogu tražiti u različitim oblicima: političkih, vjerskih, nacionalnih (rasnih) napetosti. Takođe, i osvetu kao uzrok pojave terorizma ne treba zanemariti. Kada analiziramo osvetu kao uzrok za teroristički napad, važno je napomenuti da ona najčešće predstavlja dobru pokretačku snagu za nasilje. Istraživanje je pokazalo da kada je riječ o uzrocima terorizma postojanje jednog uzroka ne isključuje postojanje drugog, već oni se najčešće isprepliću.

Kada je riječ o ciljevima terorističkih napada i pojave terorizma najčešće se danas sve više govori o političkim ciljevima, koji u pozadini imaju težnju za sticanje vlasti, uticanje na vlast i održavanje vlasti. Kada je riječ o primjeni terorizma u cilju održavanja i ostanka na vlasti, misli se, prije svega, na represivne elemente s kojima raspolaže svaka vlast. Bitno je napomenuti da se u stručnoj literaturi, najčešće sreću sledeće vrste terorizma: državni terorizam, nedržavni terorizam i individualni terorizam. Kada je riječ o državnom terorizmu, možemo istaći da se on najčešće odnosi na upotrebu legalne ili ilegalne sile prema vlastitom stanovništvu sa ciljem

uticanja na doživljavanje, mišljenje i ponašanje određenih grupa građana ili cjelokupnog stanovništva države. Terorizam se može javiti i kao napad na civilno stanovništvo jedne države. Terorizam predstavlja strategiju najčešće prihvaćenu od malih grupa građana, a ne predstavlja opciju koju prihvataju veće grupe stanovništva. Bitno je napomenuti da u stručnoj literaturi, najčešće srećemo sledeće vrste odnosno kategorije terorizma, a to su:

1. revolucionarni terorizam;
2. sub-revolucionarni terorizam; i
3. represivni.

Bitno je istaći da najčešće politički pokreti kojima nedostaje snage u rušenju vlasti, ili im je uskraćeno pravo mirnog protestovanja, mogu u svoje djelovanje uključiti terorističke strategije. A revolucionarni pokreti koriste političke atentate najčešće kao signal za viši stepen pobune, teroristički atentati mogu biti nezavisni od bilo kakvog strateškog revolucionarnog plana. Nakon istraživanja koje smo proveli, bitno je istaći da neke od metoda djelovanja u okviru terorističkih grupa jesu terorističke ćelije. Iz proučavane literature vidimo da se najčešće pojedinci koji su razočarani u društveni sistem, a koji su pri tom nemoćni da promjene pravni poredak ili uopšte odnose u društvu, odlučuju se da napadnu ljude na bitnim položajima ili vlast koju smatraju odgovornom za nastalo stanje. Takvi pojedinci ili terorističke organizacije, nastoje, napadima privući pažnju na neki određen problem te takve akcije u literaturi se pretežno definišu kao individualni terorizam. Bitno je pomenuti da se u literaturi spominje i tzv. samoubilački terorizam, koji zapravo čini sastavni način djelovanja bilo koje organizacione strukture, a psihološki uticaj koji eksplozija izaziva je veliki.